

LUISTER NAAR MIJ

Programma najaarsconcert ACK
6 november 2004
Kapelkerk te Alkmaar

ALKMAARS CANTATE KOOR
ADRIÁN RODRÍGUES VAN DER SPOEL

najaarsconcert – 6 november 2004

LUISTER NAAR MIJ

Alkmaars Cantate Koor

Adrián Rodríguez Van der Spoel

Programma

Glossas sobre “Bacas” (guardame las Bacas)

F. Paez

Kyrie, Missa Iste Sanctus

F. Guerrero

*Tiento de medio registro
de mano derecha de 1º tono*

P. Bruna

Ave Maria

Niño Dios d’amor herido

F. Guerrero

Recercada Prima sobre ‘O felici occhi miei’

Recercada Segonda sobre ‘Doulce Memoire’

D. Ortiz

Fantasia

Venite exsultemus Domino

Angelus ad pastores ait

J.P. Sweelinck

PAUZE

Ps. 114: Quand Israël

Pavana Hispanica, 3 variaties

J.P. Sweelinck

Pavana Italiana

A. de Cabezón

Ps. 12: Donne secours

J.P. Sweelinck

Recercada Ottava

D. Ortiz

Si tus penas no pruebo

Anónimas

Lágrimas de mi consuelo

A. Cebrián

Glossas sobre ‘Guardame las Bacas’

F. Paez

Dezidme, fuente clara

Virgen Sancta

F. Guerrero

Muzikale leiding: Adrián Rodríguez Van der Spoel

Orgel: Christa Hijink

Vibuela en viola da gamba: Cassandra Luckhardt

Theorbe: Harjo Neutkens

Adrián Rodríguez

Van der Spoel

ADRIÁN RODRÍGUES VAN DER SPOEL, geboren in Argentinië, is gespecialiseerd in muziek uit de koloniale periode in Latijns-Amerika en Spanje. Hij heeft aan het Sweelinck Conservatorium te Amsterdam koördirectie en compositie gestudeerd. In 1998 haalde hij zijn diploma Uitvoerend Musicus voor koördirectie en in 1997 voor compositie. Als gitarist, zanger en slagwerker is hij autodidact.

Hij is medeoprichter van Ensemble Antequera, dat voornamelijk middeleeuwse Spaanse muziek uitvoert en van Ecco la Primavera uit Noorwegen. Tegenwoordig werkt hij samen met luitspeler Mike Fentross, met La Sfera Armoniosa, en met het ensemble L'Arpeggiata uit Parijs.

Hij heeft deelgenomen aan de belangrijkste festivals voor oude muziek, en heeft tientallen opnames gemaakt. Regelmatig geeft hij lezingen en cursussen in Argentinië en hij is een ge-

zien gastdirigent bij oude-muziekensembles en bij het Bach Festival in Rosario. Als vaste gastdocent is hij verbonden aan het Brabants Conservatorium bij de afdeling Zang Oude muziek van Dr. Rebecca Stewart. Hij is oprichter van Música Temprana en Capilla del Palacio, en dirigent van Capella Groningen, het Leeuwarder Kamerkoor en natuurlijk het Alkmaars Cantate Koor.

Luister naar mij

De herdenking van het 750-jarig bestaan van de stad Alkmaar bracht het ACK ertoe om een programma samen te stellen met muziek uit de roerige jaren rond 1573, toen in Alkmaar de victorie begon. Er zijn werken gekozen uit de Spaanse Gouden Eeuw, de 16^e eeuw, en werken uit de Nederlandse Gouden Eeuw, de 17^e eeuw. Het besluit om werk van de gewaardeerde Nederlandse componist **Jan Pieterszoon Sweelinck** 3

op te nemen in het programma is daarbij vanzelfsprekend. Dirigent Adrián Rodríguez Van der Spoel roemt de kwaliteiten van Sweelinck, zowel op het gebied van vocale stukken als van stukken gecomponeerd voor orgel. Behalve de Nederlandse orgelcomposities van Sweelinck zijn er Spaanse orgelcomposities te beluisteren, en wel van **Antonio de Cabezón**, een representant van de Spaanse Gouden Eeuw.

De programmering van het concert is zeer gevarieerd: Sweelinck wordt afgewisseld met Spaanse componisten als **Francisco Guerrero** en Cabezón. Muziek voor orgel wordt afgewisseld met vocale muziek – al dan niet begeleid – en uitgevoerd in verschillende bezettingen.

Zowel van Spaanse als van Nederlandse zijde zijn er liturgische stukken, psalmen op Franse teksten gecomponeerd door Sweelinck en motetten als *Ave Maria* en *Kyrie* van Guerrero. Ook zijn er Spaanse volkliederen met veel ritmiek die buiten de diensten ten gehore werden gebracht. ↻

Francisco Guerrero

Christa Hijink

Muzikale begeleiding

Christa Hijink bespeelt zowel het kistorgel als het grote orgel in de kerk. Zij behaalde in 1999 haar diploma Orgel Uitvoerend Musicus met de uitvoering van J.S. Bach's 'Dritter Theil der Clavierübung' in de Grote of St. Bavokerk te Haarlem.

Ze studeerde aan het Sweelinck Conservatorium te Amsterdam bij achtereenvolgens Hans van Nieuwkoop, Pieter van Dijk en Jacques van Oortmerssen. Ook volgde ze masterclasses bij Andrea Marcon, Jean Boyer en Michael Radulescu. Daarnaast studeerde ze koördirectie aan hetzelfde conservatorium bij Jan Pasveer en Daniël Reuss. Tevens volgde ze directie- en interpretatielessen bij Roland Kieft,

4 Jos van Veldhoven en Paul van Nevel. Naast

orgel en koordirectie studeerde ze kerkmuziek en klavecimbel.

Christa Hijink is op concorderend gebied actief als solist en als continuospeler, ondermeer bij het Nederlands Kamerorkest en Amsterdam Sinfoniëta. Sinds 1997 is ze cantor - organist van de Bergkerk te Amersfoort.

Daarnaast heeft ze een eigen bedrijf (Klankwerk v.o.f.) waarvoor ze werkzaam is als producent van muziekfestivals (2003 Festival Voor de Wind, 2004 Grachtenfestival). Van haar hand verschenen diverse artikelen over aan orgel en kerkmuziek gerelateerde onderwerpen.

Cassandra Luckhardt

Cassandra Luckhardt bespeelt de vihuela en de viola da gamba. Ze is geboren in Atlanta in Georgia (vs) en studeerde in 1992 cum laude af aan het Oberlin College te Ohio voor de richtingen muziek en kunst. In 1994 behaalde ze haar Master of Music graad aan het San Francisco Conservatory. Ze studeerde barokcello en viola da gamba bij Christophe Coin in Parijs. Aan het Koninklijk Conservatorium in Den

Haag studeerde ze bij Jaap ter Linden en Wieland Kuijken. Ze behaalde daar in 2000 het diploma uitvoerend musicus.

Ze heeft diverse prijzen op Oude Muziek festivals gewonnen. Ze treedt veel op in Nederland, Frankrijk en Scandinavië, zowel solo als met kamermuziekensembles. Daarnaast speelt ze in het Amsterdam Barok Orkest en Le Concert Spirituel. Ze heeft verscheidene cd's op haar naam staan met o.a. vroege Spaanse en Italiaanse muziek. Ook is ze erg gewild als lerares en adviseur voor kamermuziek.

Harjo Neutkens

Harjo Neutkens bespeelt de theorbe. Hij begon al op jonge leeftijd met muziek maken, tekenen en schilderen. Na het voltooiën van zijn studie aan de academie voor beeldende kunsten te Den Bosch ging hij muziekwetenschappen studeren aan de Universiteit van Utrecht alvorens zich uitsluitend toe te gaan leggen op het bespelen van de luit en aanverwante instrumenten. Hij studeerde luit bij David van Ooijen in Eindhoven en bij Toyohiko Satoh in Den Haag en nam deel aan diverse masterclasses van vooraanstaande luitisten.

Harjo speelt met grote regelmaat concerten in Nederland, België en Duitsland en heeft zijn medewerking verleend aan diverse CD-opnames, radio-uitzendingen en televisieregistraties. Als continuospeler is hij regelmatig betrokken bij de meest uiteenlopende theater-, dans- en

muziekproducties. Momenteel maakt hij deel uit van barokensemble de Swaen, Accademia Amsterdam, l'inconnue, Bosco Ducis, lo Strapuntino, Cameleon, Duo Penotti, Sprezzatura, la Maranella, Contenance en het Zwierig Orkest. ❧

De componisten

Jan Pieterszoon Sweelinck werd in 1562 in Deventer geboren. Van zijn leven is erg weinig bekend. Dat hij in Deventer geboren werd weten we bijvoorbeeld slechts door een gedicht van Revius. Zijn vader was organist van de Oude Kerk te Amsterdam van 1566 tot zijn dood in 1573. Vanaf 1580 was Jan Pieterszoon organist op deze plaats, maar, in tegenstelling tot zijn vader, was hij in dienst van de gemeente Amsterdam. In 1573 begon immers in Alkmaar de victorie, en in 1578 maakte ook Amsterdam de ommezwaai van rooms naar protestants, en werden de kerken tot de Nederlands Hervormde (staats)kerk. Sweelinck trouwde in 1590 en kreeg een zoon Dirck in het jaar daarna. Dirck werd later lid van de Muiderkring. Vanaf 1606 kwamen de eerste leerlingen vanuit Duitsland (bijvoorbeeld Samuel Scheidt) naar hem toe, waardoor hij indirect invloed heeft gehad op J.S. Bach.

Sweelincks meesterwerk is zijn polyfone zetting van alle 150 psalmen op Geneefse melodieën en met de Franse berijmingen: Psaumes de David tussen 1597 en 1621. Hiervan worden door het ACK de psalmen 12 en 114 uitgevoerd. Even belangrijk zijn de Cantiones sacrae (1619), motetten op de Latijnse, R.K. liturgische tek-

Jan Pieterszoon Sweelinck

sten, o.a. Magnificat, Te Deum en Regina Coeli, met ontleningen aan de Gregoriaanse melodieën. Ook de chansons en madrigalen, vaak met ondeugende teksten, zijn in volkomen ontwikkelde a capella stijl.

Behoort Sweelinck met zijn vocale werken tot de laatste bloei van een eeuwenoude cultuur, door zijn instrumentale stukken was hij juist een van de pioniers van een nieuwe kunst, die daarna nog een geweldige vlucht nam, zodat de onervaren luisteraar het primitief kan

vinden, vooral wanneer men het vergelijkt met de rijpe werken van Bach. Het kunstigst zijn de Toccata's en de Fantasieën, mijlpalen in de ontwikkeling van *ricercare* tot fuga.

Het hierbij afgebeelde portret van Sweelinck uit 1606 is waarschijnlijk van de hand van zijn broer Gerrit. Op het portret kijkt Sweelinck ons direct aan en met zijn houding lijkt hij te willen overbrengen: *Luister naar mij, ik heb je wat belangrijks te vertellen.*

Francisco Guerrero (1528–1599) was de belangrijkste vertegenwoordiger van de Andalusische School tijdens de tweede helft van de 16e eeuw.

Hij begon zijn muzikale loopbaan als 'cantorico', koorknaap, van de kathedraal van Sevilla. Hij was leerling van zijn broer Pedro, van Fernández Castilleja en van Cristóbal de Morales. Hij was werkzaam in de kathedralen van Jaén (1546), Sevilla (1548), Málaga (1554) en daarna weer in Sevilla (1555).

Hij reisde naar Rome in 1581 en maakte in 1588–1589 een pelgrimage naar het Heilige Land. Guerrero werkte uitsluitend in Spanje. Hij was echter binnen en buiten Spanje beroemd, en zijn werken werden ook in o.a. Frankrijk en Italië gepubliceerd.

Antonio de Cabezón, geboren in 1510 in het plaatsje Castrillo Matajudíos in Spanje, was blind sinds zijn geboorte. Hij kreeg orgellessen van Garcia de Breza, organist van de kathedraal van Palencia. In 1526 werd hij aangesteld als organist en clavecinist aan het hof van koningin Isabella. Na haar dood in 1539 was hij in dienst van haar kinderen, in het bijzonder van Philips II. Met hem reisde hij tussen 1548 en 1559 heel Europa door waarbij hij vele belangrijke musici leerde kennen.

Daarna verbleef hij in Madrid, waar het Spaanse hof gevestigd werd. Zijn talenten als musicus en componist wekten veel belangstelling, want de sterke expressiviteit van zijn klavierspel wees de weg naar allerlei nieuwe creatieve mogelijkheden voor de musici die in de gelegenheid waren hem te horen. Op zijn beurt werd hij beïnvloed door bijvoorbeeld Josquin Desprez.

Cabezón leverde een aanzienlijke bijdrage aan de orgelmuziek in de eredienst door een grote verscheidenheid aan stukken. Het grootste deel van zijn werken werd 12 jaar na zijn dood (hij stierf in 1566) door zijn zoon Hernando, ook organist en componist, uitgegeven in een verzameling genaamd 'Obras de música para tecla, arpa y vihuela'. ❧

Teksten met vertaling

Kyrie, Missa Iste Sanctus

Kyrie eleison.

Christe eleison.

Kyrie eleison.

Heer ontferm U over ons.

Christus ontferm U over ons.

Heer ontferm U over ons.

Ave Maria

Ave Maria,

gratia plena,

Dominus tecum,

benedicta tu in mulieribus,

et benedictus fructus ventris tui, Iesus.

Sancta Maria, regina caeli,

o mater Dei, ora pro nobis peccatoribus,

et cum electis te videamus.

Wees gegroet Maria,

vol van genade,

de Heer is met U,

Gij zijt de gezegende onder de vrouwen,

en gezegend is Jezus, de vrucht van uw schoot.

Heilige Maria, koningin van de hemel,

o moeder van God, bid voor ons zondaars,

opdat wij met de uitverkorenen U mogen zien.

Niño Dios d'amor herido

Niño Dios d'amor herido,

tan presto os enamoráis,

que apenas avéis nascido,

quando d'amores lloráis.

Goddelijk Kind, geraakt door liefde,

je raakt zo snel verliefd,

dat je kort na je geboorte,

al aan liefdesverdriet lijdt.

En esa mortal divisa,

nos mostráis bien el amar,

pues, siendo hijo de risa,

lo trocáis el llorar.

In dat sterfelijk bestaan,

laat je ons zien hoe we moeten liefhebben,

want hoewel je een kind van de lach bent,

kies je voor het lijden.

La risa nos á cabido,

el llorar vos lo aceptáis,

y apenas avéis nascido

quando d'amores lloráis.

De lach heeft ons goed gedaan,

het verdriet accepteert je,

zo kort na je geboorte,

lijdt je al aan liefdesverdriet.

Venite exsultemus Domino

ps. 95: 1 – 3

Venite exsultemus Domino,
iubilemus Deo salutari nostro:
praeoccupemus faciem eius in confessione,
et in psalmis jubilemus ei.
Quoniam Deus magnus Dominus
et Rex magnus super omnes Deos.

*Komt, laat ons juichen voor de Heer,
jubelen voor God die ons heil brengt.
Laten wij Hem gunstig stemmen door
[schuld] te belijden,
en Hem met psalmen bejubelen.
Want de Heer is een groot God
en een Koning groter dan alle goden.*

Angelus ad pastores ait

Naar Lucas 2: 8 – 11

Angelus ad pastores ait:
Annuntio vobis gaudium magnum,
quia natus est vobis hodie
Salvator mundi.
Alleluia.

*De engel sprak tot de herders:
ik verkondig u een grote vreugde
omdat vandaag voor u geboren is
de Redder van de wereld.
Halleluja.*

Pseume 114: Quand Israël

Quand Israël hors d’Égypte sortit,
Et la maison de Jacob se partit
D’entre le peuple étrange,
Juda fut fait la grand’ gloire de Dieu,
Et Dieu se fit Prince de peuple Hebreu,
Prince du grand’ louange.

*Toen Israël wegging uit Egypte,
en het huis van Jacob vertrok
van tussen dat vreemde volk,
werd Juda tot de grote luister van God ge-
maakt,
en God werd Vorst van het volk der
Hebreeën,
hooggeprezen Vorst.*

Pseume 12 : Donne secours

Donne secours, Seigneur, il en est heure,
Car d’hommes droits sommes tous dénuéz,
Entre les fils des hommes ne demeure
Un qui ait foi, tant sont diminuez.

*Kom te hulp, Heer, het is tijd,
want wij zijn geheel beroofd van rechtvaardigen.
Onder de mensenkinderen woont er niet
één meer
die nog getrouw is, zozeer is hun aantal ver-
minderd.*

Certes chacun vanité, menteries,
A son prochain dit ordinairement:
Aux leures n’a l’homme que flatteries,
Quand il dit l’un, son cœur pense autrement.
*Ja, ieder is verwaand, en spreekt gewoon
leugentaal tegen zijn naaste.
De mens uit zich slechts in vleierij:
als hij iets zegt, dan denkt zijn hart iets an-
ders.*

Si tus penas no pruevo

Si tus penas no pruevo,
o Jesús mio,
vivo triste y penado.

*Als ik jouw pijn niet voel,
o mijn Jezus,
is mijn leven droevig en pijnlijk.*

Hiére me, pues el alma ya te é dado;
y si este don me hizieres,
mi Dios, claro veré,
que bien me quieres.

*Verwond me, omdat ik mijn ziel aan jou
gegeven heb,
en als je mij dit gunt,
mijn God, dan zal mij duidelijk zijn,
dat je het goede voor me wilt.*

Lágrimas de mi consuelo

Lágrimas de mi consuelo,
que habéis hecho maravillas
y hacéis,
salid sin reçelo
a regar estas megillas
que soléis.

*Tranen van mijn troost,
die hun wonder volbrachten
en volbrengen,
stroom vrij, zonder vrees,
om deze wangen te bevochtigen,
zoals jullie altijd hebben gedaan.*

Ansias y pasiones mias,
presto me haveys de acabar
yo lo fio,
O planto de Hieremias
vent' agora a cotejar
con il mio.

*Mijn zorgen en lijden,
zijn door jullie spoedig voorbij,
dat verzeker ik je.
O klacht van Jeremia,
kom, word één
met de mijne.*

Dezidme, fuente clara

Dezidme, fuente clara,
Vertel me, heldere bron,
hermoso y verde prado,
mooie groene weide,
de varias yervas llenoy adornado;
*met verschillende kruiden overvloedig be-
strooid;*
dezidme, alegres árboles,
vertel me, blijde bomen,
heridos del fresco y manso viento,
geraakt door de frisse en lieflijke wind,
calandrias, ruyseñores
veldleeuweriken, nachtegalen,
en loores de Dios enbeveçides,
zwelegend in hun lof aan God,
sombra donde gozé vano contento,
schaduw waarin ik tevreden rustte,
¿dónde stá agora el tiempo que solía pisar las
flores
*waar is de tijd gebleven dat ik door de lieflijke
bloemen liep,*
tiernas y suaves, bever el agua fría?
toen ik het frisse water dronk?

Passó dolor cruel, a marga hora.

De wrede pijn is gekomen, het bittere uur.

Árboles, fuente, prado, sombra y aves,

Bomen, bron, weide, schaduw en vogels,

no's tiempo de dormir, quedá'n buen' hora,
*het is nu niet de tijd om te gaan slapen, er
is nog tijd*

qu'el alm'á de ir buscando 'l bien que adora.

*voor de ziel om te zoeken naar de geliefde
van zijn hart.*

Virgen sancta

Virgen sancta, el Rey del cielo,

vuestro hijo y nuestro bien.

¿Cómo está'n un pesebruelo

de la pequeña Belén?

Heilige Maagd, Koning van de hemel,

is uw Zoon en onze redding.

Waarom is Hij dan geboren in een nederige

stal

in het kleine Bethlehem?

El Hijo de Dios eterno,

que gobierna lo criado,

está'n medio del invierno

a un pesebre reclinado.

De Zoon van de eeuwige God,

die regeert over allen,

geboren midden in de winter

in een armoedige stal.

Gran Señora, vuestro amado,

luz del cielo y nuestro bien.

¿Cómo está'n un pesebruelo

de la pequeña Belén?

Grote Dame, uw geliefde kind,

licht van de hemel en ons heil.

Waarom is Hij dan geboren in een nederige

stal

in het kleine Bethlehem?

Het koor

Het Alkmaars Cantate Koor bestaat sinds 1991 en heeft ongeveer 25 leden. Wekelijks wordt op woensdagavond oude muziek ingestudeerd in de sfeervolle Remonstrantse Kerk aan het Fniidsen te Alkmaar. Het ACK specialiseert zich in muziek uit renaissance en barok, met een nadruk op minder uitgevoerd repertoire. Daarnaast worden ook geregeld wat bekendere stukken en kerstmuziek uitgevoerd. Voor zover de concerten niet a capella zijn wordt er begeleid op authentieke instrumenten.

Sinds 1996 wordt gewerkt onder de inspirerende leiding van Adrián Rodríguez Van der Spoel. Deze heeft veel aandacht besteed aan het bereiken van een uitgebalanceerde koorklank. De groep heeft zich ontwikkeld tot ervaren zangers met veel affiniteit voor het genre muziek dat wordt gebracht.

Van de Spoel weet zijn interpretatie van de muziek goed duidelijk te maken aan het koor. Dit levert expressieve en toch ingetogen concerten op; zeer uitnodigend voor het publiek!

Wilt u meer weten over het koor, wilt u informatie over lid worden (op dit moment zijn vooral alt en tenoren zeer welkom), optredens boeken of andere informatie: neemt u gerust contact op met de voorzitter Gertjan Kock (072-528 03 65).

Het ACK heeft een eigen internetsite: www.alkmaars-cantate-koor.nl. Daar vind u informatie over koor, dirigent, repertoire en alle concerten.

Wilt u schriftelijk contact opnemen met het koor dan kan dat via het e-mailadres: alkm_cant_koor@yahoo.com, of stuur uw brief naar: Gertjan Kock, Westerweg 82, 1815 DH te Alkmaar.

Het ACK is aangesloten bij de KCZB onder nummer 18150/00.

Dit concert is mede mogelijk gemaakt door een bijdragen van:

- de Gemeente Alkmaar
- Prins Bernhard Cultuurfonds

nik

grafisch ontwerp

webdesign

digitale fotografie

nik

grafisch ontwerp